

LATEN WE DE PENSIOENKOLENMIJN EERST REDDEN EN DAN PAS DE PENSIOENPRODUCTIE EN -DISTRIBUTIE VERDER VERBETEREN. DAT LIJKT TOCH ECHT DE BESTE VOLGORDE.

TEKST MICHAËL DEINEMA, CCO TPRA

Arme dappere minister Koolmees. Een jaar geleden leek hij nog zo optimistisch met een *yes we can*-mentaliteit. Hij zal iets gedacht hebben in deze trant: "We hebben allemaal een rotgevoel over de toekomstkansen van het huidige pensioenstelsel, hoe mooi het op veel punten ook is. De goudmijn die ons pensioenstelsel ooit was, is nu een kolenmijn. We zien allemaal het gebrek aan maatschappelijk vertrouwen. We zien allemaal de gevaren, pensioengaten en witte vlekken die zijn ontstaan. We hebben zelfs al allemaal varianten uitgedacht voor een nieuw pensioencontract. Het moet dus wel lukken om iedereen mee te krijgen in de hervorming waar we al tien jaar over praten en het eindelijk echt in gang te zetten." Toch?

Fout! Koolmees en het kabinet wilden aanvankelijk niet de harde hand inzetten bij het afdwingen van hervormingen. De sociale partners moesten een keuze maken tussen hun eigen reeds uitgewerkte ideeën en het pensioenstelsel vernieuwen. Maar het werd een ratjetoe van nieuwe ruzies en pogingen tot koehandel. Steeds meer zaken werden bij de discussies en onderhandelingen betrokken en een deal raakte steeds ver-

Koolmees in de kolenmijn

der uit zicht. Hoe terecht het ook is om de AOW-leeftijd en de rekenrente aan de kaak te stellen, het overzicht ging hierdoor volledig verloren en dus gebeurde er helemaal niets. Ook niet met het aanpakken van problemen waarover iedereen het eens is.

TO-DO-LIJST

Hoe kom je uit een verwarrende impasse? Met een to-do-lijstje! Dat klinkt verstandig. In het tienpuntenplan wordt aangegeven welke problemen in elk geval moeten worden opgelost. De dieperliggende boodschap is dat deze problemen hoe dan ook zullen worden opgelost, met of zonder de sociale partners. Dit had van het begin af aan het uitgangspunt moeten zijn, in plaats van de menukaart met verwarrende SER-varianten. Die verkennende exercitie is erg nuttig geweest, vooral bij het identificeren van verdere gevaren, tegenstellingen en valkuilen. Maar niemand weet hoe die – alleen op papier uitgewerkte – gerechten werkelijk zullen smaken. Dan wordt het wat-de-boer-niet-kent-eet-hij-niet-effect natuurlijk heel sterk. De boer gaat dan ineens klagen over zijn kiespijn, kater en constipatieproblemen en bestelt helemaal niks in de hoop om thuis gewoon weer zijn aloude vertrouwde practiek voorgeschoteld te krijgen (met extra mayonaise!). Zeg gewoon: we moeten iets bestellen en dat gerecht moet voldoen aan de volgende kwaliteiten. Dan zien we later wel hoeveel peper en zout we moeten toevoegen en of we bepaalde onderdelen onaangeroerd op het bord laten liggen.

MIJLENVER

Op elk punt in de brief van Koolmees valt wat af te dingen. De lijst is ook niet uitputtend. Maar dat is het punt niet. Dat afdingen zal zeker gebeuren. Het feit alleen dat er nu een heldere puntenlijst ligt zal de discussie mijlenver vooruit helpen. Dat is het voordeel

van lijstjes. Wij zien dat ook bij TPRA (The Pension Rating Agency). Rankings, benchmarkscores, heldere analyse overzichten en natuurlijk actiepuntenlijsten scherpen de geest en zetten in veel sterkere mate aan tot actie dan denken in ideaaltypische oplossingsscenario's.

‘Laten we de pensioenkolenmijn eerst redden’

Met nieuwe kortingen in het vooruitzicht (die weliswaar kunstmatig kunnen worden uitgesteld door aanpassing van de rekenrente) en een verder groeiende witte vlek staat de pensioenkolenmijn nu zo langzamerhand wel op instorten. Moet Koolmees er nu uit wegvliegen, zoals de vakbonden willen? Of proberen we de steunpilaren van de mijn te repareren, zoals de minister zelf wil? Laten we de mijn eerst redden en dan pas de pensioenproductie en -distributie verder verbeteren. Dat lijkt toch echt de beste volgorde. De mijn stutten kan alleen als cruciale pijnpunten van de huidige situatie helder zijn benoemd. Geef mij dus maar het tienpuntenplan! ■